

26 במאי 2022
כה' באייר תשפ"ב
סימוכין : 630623

לכבוד
הגב' הדר סוגקר
היתרי פליטה
אגף איכות אוויר
המשרד להגנת הסביבה

שלום רב,

הנדון : הערות מועצה אזורית גזר לבקשת מפעל נשר לחידוש היתר הפליטה מספר 1210

המועצה האזורית גזר ("המועצה") מגישה בזאת את התנגדותה לטיוטת היתר הפליטה מספר 1210, שהוגשה למפעל נשר ("המפעל") והוצגה להערות הציבור בתאריך 14 באפריל 2022.

פתח דבר

בראשית דברינו נבקש לשוב ולהדגיש, כי ככל הידוע למועצה, מפעל נשר, הממוקם קילומטרים בודדים מריכוזי אוכלוסייה בלב הארץ - רמלה, לוד, מודיעין, יישובי מועצה אזורית גזר, מועצה אזורית חבל מודיעין ועוד - הינו המפעל **המזהם** ביותר במדינת ישראל לגבי תחמוצות חנקן וכספית וייתכן שאף למזהמים נוספים. המפעל הינו מקור הפליטה בעל העלויות החיצוניות מהגדולות ביותר במדינת ישראל, שני רק לחברת החשמל. כלומר גם כאשר המפעל עומד בערכי הפליטה שנקבעו עבורו בהיתר, עדיין מדובר במפעל שתרומתו לזיהום אוויר והשפעתו השלילית על בריאות הציבור והסביבה הינה מבין הגדולות במדינה.

זאת ועוד, לאחר הסבת תחנות הפחם של חברת חשמל לגז טבעי, בכל הנוגע למספר מזהמים לא מבוטל כגון תחמוצות חנקן וכספית, מפעל נשר צפוי לתפוס את המקום הראשון בטבלאות המפל"ס המפורסמות על-ידי המשרד להגנת הסביבה.

אנו מבקשים מהמשרד להגנת הסביבה להתחשב בעובדה זו בבואו לקבוע את תנאי ההיתר, את ערכי הפליטה ואת ההקלות שינתנו למפעל בסדר גודל שכזה. תנאי ההיתר יש לזכור ידרשו מהמפעל למשך 7 השנים הבאות, בהן צפויה עלייה בגודל הייצור של המפעל, ומכאן כפועל ישיר, עלייה בכמות הזיהום שמפעל נשר מייצר ועלייה בגודל השפעתו השלילית על סביבתו - אוכלוסייה ואקוסיסטמות.

אין ספק שלאור כל זאת, נכון היה לו מפעל נשר היה מתקיים הרחק ממוקד האוכלוסייה מרכזי, אולם היות ואין כך הדבר, הרי שיש להשית עליו את התנאים המחמירים ביותר בכל הנוגע לפליטות לאוויר, לקרקע ולמים הטבעיים בסביבתו.

תמצית בקשתינו:

לאחר שהמועצה התייעצה במומחית איכות האוויר, קרין טננצפ, אשר עבודתה המקצועית היוותה את הבסיס למסמך זה, להלן תמצית פירוט התנגדות המועצה, שיפורטו בהרחבה בהמשך מסמך זה:

- א. הגדרת המפעל כמפעל השורף פסולת ופסולת מסוכנת, בהתאם לקטגוריה 5 בתוספת השלישית של חוק אוויר נקי, 2008.
- ב. השמת ערך פליטה לתחמוצות חנקן, של 350 מ"ג/מק"ת באופן מיידי מיום כניסת ההיתר לתוקף.
- ג. החמרת דרישות המשרד להגנ"ס ממפעל נשר בכל הנוגע לצמצום פליטות מזהמים לאוויר לכל הפחות, כפי שמופיע במסמכי ה BREF המתייחסים למתקני שריפת פסולת.
- ד. הצעה להחלת תקן בועה לחלקיקים ותחמוצות חנקן.
- ה. איסור הוספת מתקנים למפעל אשר יגרמו לעלייה בכמות המזהמים הנפלטים לסביבה.
- ו. יישום שקיפות גבוהה לגבי נתוני הפליטות (נתוני ניטור רציף), סוג וכמות פסולת (מסוכנות ושאינן מסוכנות), שהמפעל שורף ומאחסן תוצאות הניסויים שהמפעל מבצע ושעתיד לבצע בהקשר של שריפת פסולת ופליטת מזהמים
- ז. ביצוע דיגום סביבתי נרחב למזהמים שפוטנציאל הפליטה שלהם משריפת פסולות ופעילות הייצור בנשר, גבוהה.
- ח. בחינה מחודשת של הגדרת ממוצע תקף לעניין חריגות, בכל הנוגע להפחתת רווח בר סמך הממוצע המחושב.
- ט. דרישה לביצוע סקר אפידמיולוגי נרחב בסביבת המפעל.

להלן פירוט הערותינו לבקשת המפעל לחידוש היתר פליטה:

1. **סיווג מקור הפליטה:** מקור הפליטה שייך לסעיף 3 תעשייה מינרלית - תת סעיף 1 - ייצור מלט באמצעות כבשנים סובבים בעלי כושר ייצור העולה על 500 טון ליום - **אנו מתנגדים לסיווג מפעל נשר כמפעל לייצור מלט בלבד. המפעל פועל זה פאקטו כמשרפה לשריפת פסולת ופסולות מסוכנת.** היקף פעילות המפעל תואם את הגדרת קטגוריות 5.2 ו- 5.3 בתוספת השלישית של חוק אוויר נקי ובנספח 1 בדירקטיבת IED. למרות החרגת מפעלים שפעילותם העיקרית היא ייצור מוצר, יש להתייחס למפעל נשר כמפעל לשריפת פסולת ופסולות מסוכנות שכן בפועל המפעל שורף פסולות ופסולות מסוכנות בהיקף ניכר, ואף עתיד לעשות בהיקפים הולכים וגדלים לאורך העשור הקרוב, לפחות. הגדרת המפעל כמפעל לשריפת פסולות נדרשת בכל הנוגע לקביעת תנאים נוספים בהיתר, וכן לעניין שקיפות לציבור.
2. **מניעת פליטות לא שגרתיות (סעיף 6 א) -** במהלך שנת 2021 התרחשו במפעל כ-86 אירועי פליטה לא שגרתית. זאת אומרת, שבכ-23% מהימים בשנה התרחשה פליטה לא שגרתית מהמפעל – **מדובר במספר יוצא דופן שאינו מעיד טובות.** במהלך שנת 2021, קיבלה המועצה תלונות רבות מלוות בתמונות בנוגע לפליטות הלא מבוקרות. במקרים רבים נראתה הפליטה מרחוק כעננת חלקיקים הנפלטים ממקור כלשהו בתוך שטח המפעל. אין לרשות מקומית קטנה שגובלת במפעל את היכולת לבצע אכיפה על מפעל שאינו נמצא בתחומה, וחובתו של משרד הגנת

הסביבה בעניין זה לבצע פיקוח יעיל, מהיר ואפקטיבי על מנת להגן על בריאות התושבים הגרים בסמיכות למפעל.

על כן, הדרישה כפי שמופיעה בסעיף 6א אינה מאפשרת בקרה טובה דיה במטרה שמספר ארועי הפליטה הלא שגרתית ירדו. אנו דורשים כי מעבר לבקשת המשרד "להחזקה והפעלת נהלים למניעת פליטות לא שגרתיות", יתווסף תנאי מגביל לקיומם, כך שמעבר למספר אירועים בשנה, עצם הפליטה הלא שגרתית תחשב כהפרה או חריגה מתנאי ההיתר, הדורשת אכיפה.

3. דרישת דיגום (סעיף 14ד) - בנוגע לתכנית הדיגום התקופתית, אנו דורשים יישום של הנחייה הקיימת במסמכי ה-CLM BREF, סעיף 1.3.9.1. בסעיף האמור מפורטת הנחייה לדיגום דיוקסינים לאורך 30 יום, ולא כפי שנדרש בטיוטה כדיגום יומי לאורך 8 שעות בלבד. פליטות של דיוקסינים ומתכות כבדות בתהליך ייצור הקלינקר במתקנים עם Raw Mill in-line, הן פליטות בריכוזים משתנים, אשר יכולות לייצר "פיקים" בריכוזי הפליטות. לפיכך, יש לבצע את דיגומי מזהמים אלה במתכונת מיוחדת לזיהוי ה"פיקים". אנו דורשים שינוי בהנחיות הדיגום (סעיף 14 וטבלה א') לכלל המתכות הכבדות הנדרשות לדיגום וכן לדיוקסינים ופורנים (PCDD), באופן שישקף את הניסיון ל"תפיסת הפיקים" בפליטה.

4. חישוב ריכוז תקף על-ידי הפחתת מכפלת רווח בר סמך בערך הפליטה, מן הממוצע האריתמטי המחושב (סעיף 16א.2) - סעיף זה מורה על חישוב ממוצע תקף לעניין חריגות על-ידי הפחתה גורפת של מכפלת רווח בר סמך בערך הפליטה מממוצע הריכוזים המחושב במכשירי הניטור הרציף. להבנתנו, הכפלת הרווח בר סמך בערך הפליטה (כפי שמופיע בעמודה השביעית של טבלה א'), והפחתת ערך זה מן הממוצע המחושב (יומי/שעתי), מייצר ערך שמשמעותו אינה ברורה. נבקש להבהיר את משמעות הממוצע "המתוקן" בהתאם להנחייה המופיעה בסעיף זה, וכן את הקשר בין ערך זה לממוצע האריתמטי מחד ולערך הפליטה מנגד.

5. סעיף 18א - "מדי שניים-עשר חודשים, מיום כניסת היתר זה לתוקף, בעל מקור הפליטה יגיש לאישור רכז איכות האוויר תכנית לדיגום סביבתי הכוללת סריקת מתכות, לרבות: ניקל, קדמיום, ארסן, כספית באבק מרחף ובאבק נשים ובנוסף אדי כספית." - אנו מבקשים שהמשרד יגדיר את מספר נקודות הדיגום הנדרשות ביישום תכנית דיגום זו וכן את רדיוס הבדיקה הנדרש מסביב לגדר המפעל.

6. סעיף 18י - "נתוני הניטור מהתחנה ביד רמב"ם, יועברו באופן רציף למרכז ניטור אוויר ארצי של המשרד להגנת הסביבה" - אנו מבקשים שהמשרד ידרוש את העברת הנתונים בזמן אמת גם משאר תחנות הניטור/אנליזרים המופעלים על-ידי מפעל נשר.

7. סעיף 21 - המשרד מתיר למפעל להגדיל את היקף שריפת הפסולות והפסולות המסוכנות לצורכי ייצור אנרגיה ותחליפי חו"ג, במדרגות של 15% בכל פעם, תוך עמידה ברשימת תנאים המפורטים בסעיף 21 ג. אנו מבקשים להוסיף לרשימת תנאים אלה התייחסות וניתוח נתוני הדיגום הסביבתי העדכני ביותר (כפי שנדרש בסעיף 18א בטיוטת ההיתר). ישנה חשיבות מכרעת להכיר ולהבין את התנהגות הפליטות כפי שיוצאות מהמפעל ומשפיעות על סביבתו, במיוחד לאור הכמויות הגדולות ביותר של המזהמים הנפלטים מארובות כבשני המפעל ושאר מקורות הפליטה של המפעל. חשוב לציין, כי גם בעת עמידה בערכי הפליטה כפי שמפורטים בהיתר, ואשר מבוטאים בריכוזים, כמות המזהמים הנפלטים ואשר משפיעים באופן ישיר ועקיף על בריאות האוכלוסייה

והסביבה הינה עצומה, הגדולה ביותר במדינה לגבי מזהמים מסוימים. **הגדלת כמויות הפסולת הנשרפות במפעל** (לצורכי אנרגיה וח"ג), **צפויה להגדיל את כמות המזהמים הנפלטים** (לאו דווקא הריכוזים). לכן אנו דורשים כי כתנאי למתן אישור למפעל לעלות במדרגת כמות הפסולת המותרת לשריפה, יידרש המפעל גם **לבחון את המצב בסביבה כפי שמתבטא בכמות מזהמים, מגמות, ריכוזים, השפעה, עלות חיצונית ועוד** - ולא רק בהתייחסות לעמידה בערכי הפליטה.

נוסיף ונבקש, כי הריכוזים בסביבת המפעל יבחנו לא רק אל מול ערכי הסביבה, אלא גם אל מול **ערכי היעד**, שהרי ערכי היעד הם המשקפים את גבול ההשפעה הבריאותית והסביבתית, ללא התייחסות לשיקולים כלכליים, טכנולוגיים ואחרים.

כמו כן, אנו מחזקים את המשרד בקביעתו, כפי שמופיעה בסעיף 1.ג.21, לפיה נדרשת לחלוף שנה בין עליית מדרגה אחת לאחרת, ואת התנאים הנדרשים לקבלת אישור עליית המדרגה, כגון מינימום של שישה דיגומים. אנחנו מקווים כי במהלך שנה זו - ולפני אישור המשרד להגנת הסביבה לעליית המדרגה - ייבחנו לא רק הפרמטרים הנפלטים אלא גם אלו המצויים בסביבה, כגון מגמות הריכוזים שנמדדו בתחנות הניטור והדיגומים הסביבתיים, ריכוזי המזהמים בגזי הפליטה וכדומה.

8. **סעיף 21 ג.4** - אנו מבקשים ניסוח ברור יותר של המונח המופיע בסעיף זה - "**עלה חשש** כי ישנן חריגות". האם מדובר בחריגה אחת? האם מדובר בחריגה מעבר למותר בטבלה א' ללא התייחסות לרווח בר סמך או עם? נבקש לדייק סעיף זה.

9. **סעיף 21 ה.3** - ראו הערותינו לסעיף 4.ג.21. נבקש מהמשרד לחדד את הגדרת החריגה גם בהקשר זה.

10. **סעיף 21 ז** - אנו מתנגדים לאישור הפעלה בעת חריגה במשך 4 שעות נוספות. **בעת חריגה נצפה מהמשרד לדרוש עצירה מוחלטת של הפעילות החורגת**, כפי שנדרש ממפעלים אחרים בעלי היתרי פליטה, וכן כפי שנדרש על מנת לצמצם כמה שניתן את ההשפעה השלילית של מפעל נשר על סביבתו.

11. **סעיף 21 ח** - אנו מתנגדים **באופן נחרץ לאישור הזנת פסולת שאינן עומדות בדרישות ההיתר** (נספחים 2 ו 3). אנו ערים למצב הקיים בו "פתרון" שריפת פסולת יכול להיתפס כפתרון "טוב" יותר לעומת פתרונות אחרים אשר קיימים כיום במדינה. עם זאת, קביעת טווח תכולה של חומרים מזיקים בפסולת הנשרפות במפעל נועד, בין היתר, על מנת למנוע ריכוזים גבוהים בגזים הנפלטים מהכבשנים, וכן על מנת לצמצם במעט את השפעת המפעל מבחינת כמות מזהמים הנפלטים לסביבתו. **במתן אישור לחרוג מערכים אלה המשרד בעצם מיייתר את נספחים 2 ו-3 והופך אותם לבלתי רלוונטיים**. כמו כן, אין בתנאים ששם המשרד בסעיף 21 ח., כדי להגן על התושבים והסביבה מפני ההשפעות הפוטנציאליות של חריגה מנספחים 2 ו-3.

12. **סעיף 22 ב' בהקשר של "אנליזות מייצגות"** - אנו מבקשים מהמשרד שיגדיר באופן ברור מהי "אנליזה מייצגת" מבחינת מספר אנליזות, אופן הביצוע ועוד, **ולא להשאיר סעיף זה לפרשנות פתוחה**.

13. **סעיף 22 ג** - לעניין עלייה במדרגת כמות תחליפי הדלק לייצור אנרגיה (55%, 70%-85%), נבקשה מהמשרד יתייחס **לכל עלייה במדרגה שכזו כשינוי הפעלה משמעותי**, כך שתוספת שריפת תחליפים תעבור בחינה מדוקדקת הכוללת סקר השפעה על הסביבה.

14. **התנגדות לסעיף 22** - נושא תחליפי חו"ג הינו בעייתי, בין היתר, מכיוון שישנם מצבים בהם למרות עמידה בערכי הפליטה ישנה עלייה מצטברת בכמות המזהמים הנפלטים. במצבים בהם יידרש המפעל על מנת לשמור על אותה התפוקה, להזין לכל כבשן כמויות גדולות יותר של תחליף חו"ג, אזי הכמות המצטברת של כניסת המזהמים (למשל מתכות) לכבשן, הינה גדולה יותר. מתוך כך, **אנו מתנגדים בכל תוקף לאישור שריפת תחליפי חו"ג ובפרט לאישור שריפת תחליפי חו"ג שאינם עומדים בדרישות נספח 2 ו 3.**

בהמשך לכך, עוד בסעיף 22 - נבקש הגדרה מפורשת וברורה לניסוח "גידול בפליטות", משום שביחד עם הגידול בתפוקות (ובספיקת גזי הפליטה) של המפעל מתקיים כל העת גידול בכמות הפליטות של כלל המזהמים הנפלטים מהמפעל.

15. **בבחינת דרישות ה-BAT במסמך ה-CLM BREF, נראה כי חסרות בהיתר הנחיות לגבי השימוש בפסולת במפעל מלט, כפי שמפורט בסעיף 4.2.4 ב-BREF.** למשל הדרישה להעלאת הטמפר' בכבשן ל-1100 מעלות צלסיוס בשריפת פסולת מסוכנת בהזנת פסולות בעלות תכולות אורגנים הלוגניים של יותר מ 1%, תכולה המותרת לפי טיוטת היתר זה.

16. **תחמוצות חנקן - טבלה א, כבשנים 1 ו- 2** - מפעל נשר הינו התורם מספר 1 של תחמוצות החנקן במדינת ישראל, אך עם זאת התקנים שהוא נדרש לעמוד בהם גבוהים לאין שעור מהערכים באירופה. **אנו דורשים תנאי בהיתר בעל תוקף מיידי לעמידה בערך המחמיר ביותר של תחמוצות חנקן מתוך מסמכי ה-CLM BREF העומד על 200 מ"ג/מק"ת. אנו מבקשים ליישמו באופן מיידי.** ערך זה, של 200 מ"ג/מק"ת, הינו ערך פליטה שנדרש ממפעלים רבים ברחבי אירופה כבר בשנת 2008, ולא ברור כלל מדוע מפעל נשר נדרש לערך הפליטה הגבוה של 785 מ"ג בלבד עד סוף שנת 2022.

הערך לתחמוצות חנקן שניתן למפעל עד שנת 2026 הינו ערך מקל שאינו עולה בקנה אחד עם הדרישות האירופאיות להחמרה. חמור הדבר שבעתיים כאשר דרישה מטעם המשרד להפחתת תחמוצות חנקן בהקשר של הגדלת כמות הפסולת הנשרפת, הוצגה בפני המפעל כבר בשנת 2018¹, אך המפעל לא עמד בדרישה. טענת המפעל כעת², ש"כל עוד לא בוצע פרויקט שדרוג הקלצינירים, אין אפשרות לעמוד בערך של 350 מ"ג/מק"ת" **אינה סבירה.** כבר לפני 4 שנים לפחות, היה ידוע למפעל שיידרש לערך פליטה שכזה לתחמוצות חנקן³, ולא ייתכן שהמפעל יצא נשכר מחוסר העמידה בדרישות המשרד בעבר.

אנו שבים ודורשים יישום ערך מחמיר של 200 מ"ג/מק"ת באופן מיידי, גם אם הדבר אומר שמפעל נשר יהיה בחריגה מרגע אישור ההיתר!

17. **ערך פליטת כספית- טבלה א'-** ב-CLM BREF סעיף 4.2, טבלה 4.5, נכתב כי ערכי הפליטה של כספית תלויים באופן ישיר בתכולתה בחו"ג ובדלקים החלופיים, וכי כאשר מתקבל ערך של 0.05 יש לשקול דרישה לטכנולוגיית טיפול נוספת בפליטות. הערך המקובל בהם עומדים מפעלי מלט באירופה הינו 0.03 מ"ג ומטה (נכון למועד יציאת ה-BREF בשנת 2013 ויש להניח שמאז ועד היום חל אף שיפור באופן הטיפול בפליטות אלה ממפעלי מלט). **לכן אנו דורשים יישום ערך מחמיר השווה לפחות ל 0.03 מ"ג/מק"ת.**

¹ נשר רמלה - סיכום פגישה עם המשרד להגנת הסביבה, 12/2/2018
² הערות מפעל נשר לטיוטת היתר הפליטה- 30/3/2022

18. **ערך פליטת חלקיקים** - אנו דורשים להשית על כל טחנות המלט ערך פליטה של 10 מ"ג/מק"ט. פליטת החלקיקים מהמפעל עולה משנה לשנה, כפי הנראה בעקבות תוספת מתקני ייצור ומעלייה בתפוקת המפעל. כמו כן, לאורך השנים נמדדו חריגות בערכי הסביבה והיעד של חלקיקים בסביבת המפעל. משום כך יש לשאוף לצמצם את גודל פליטות החלקיקים מהמפעל כמה שניתן ולהשית את ערכי הפליטה המחמירים ביותר. לחלופין, אנו מציעים לבחון החלת "ערך בועה" לעניין חלקיקים ממפעל נשר.

19. **אנו דורשים השתת ערך פליטה של 10 מ"ג לחלקיקים מכבשן מספר 1, וזאת בדומה לנדרש מכבשן מספר 2** - אין הצדקה למתן הקלה בנושא חלקיקים למפעל נשר, וזאת לאור היסטוריית פליטות חלקיקים מהמפעל, הן ממקורות מוקדניים והן ממקורות לא-מוקדניים. אנו מזכירים שוב שמפעל נשר הינו המפעל בעל העלויות החיצוניות הגדולות ביותר בישראל, לכן כל הפחתה של מ"ג חלקיקים הינו משמעותי להפחתת השפעתו השלילית של המפעל על בריאותינו וסביבתנו.

20. **בשלב זה אנו מבקשים לשוב ולדרוש את החמרת התנאים בהיתר הפליטה של נשר לפחות בהתאם לנדרש במסמכי ה BREF הרלוונטיים למפעלים השורפים פסולת ופסולת מסוכנת שלא כהליך עיקרי** - היינו לפי WI BREF. לצורך כך מובאת כאן טבלה ובה ערכי הפליטה המחמירים, לחלק מן המזהמים כפי שמופיע ב CLM BREF וב WI BREF, תוך השוואתם לערכי הפליטה שנקבעו בטיוטת ההיתר של המפעל. אנו מבקשים מהמשרד להחמיר את ערכי הפליטה היכן שניתן וזאת שוב מתוך ההבנה שמפעל נשר הינו המפעל המזהם ביותר במדינת ישראל וזה שהעלויות החיצוניות שלו הן הגבוהות ביותר כל זאת, תוך התייחסות מרבית לקרבתו למוקדי אוכלוסייה.

כמו כן, ברצוננו להסב את תשומת לב נציגי המשרד, שגם בהתייחס ל CLM BREF, ישנם מזהמים לגביהם המפעל נדרש לעמידה בערך שאינו המחמיר ביותר, דוגמת PCDD ותחמוצות חנקן. אנו מבקשים לתקן ערכים אלו בטיוטת ההיתר כך שישקפו את הדרישה המחמירה ביותר.

טבלה מספר 1: השוואת ערכי הפליטה המחמירים למתקנים השורפים פסולת מתוך טיוטת היתר פליטה נשר, WI BREF ו CLM BREF

מזהם	הערך בטיוטת ההיתר לכבשנים 2 ו 1	CLM BREF (הערך המחמיר)	WI BREF (הערך המחמיר)
תחמוצות חנקן	785- עד סוף 2022 500- עד בערך סוף 2026 350- לאחר מכן(או קודם, בעת שריפת 60% תחליפי דלק)	200 מ"ג ³ (נדרש כבר בשנת 2008 ברחבי אירופה, בשריפה משולבת)	50
NH ₃	50- עד סוף 2022 30- לאחר מכן	30	2
תחמוצות גופרית	50	<50	5

³ ערך תחתון ל- Preheater kilns

<3	<10 <30 כתלות בסוג הכבשן	35	TOC
2	<10	10	HCL
<1	<1	1	HF
0.01	<0.05	0.1	PCDD
0.05 יומי 0.01 שנתי	<0.05	0.05 0.01 שנתי	Hg
0.005	<0.05	0.05	Cd+Tl
0.01	<0.5	0.5	As,Cr,Sb,Pb,C o,Cu,Mn,Ni
נדרש לדיגום	לא נדרש	לא נדרש	N2O

21. **ארובה 41180 - טבלה א'** - למקור פליטה זה ניתן היתר לריכוז תחמוצות חנקן של 700 מ"ג. ערך זה גבוה פי כמה מכל הערכים המצויים במסמך ה- CLM BREF. אנו דורשים ליישם גם כאן **ערך פליטה מירבי של 200 מ"ג/מק"ת**.

22. **בטיטת היתר זה ניתנו למפעל מספר הקלות שתכליתן אינה ברורה ואנו מבקשים לבטלן:**

a. **הקלה בערך הפליטה של אמוניה** - בהיתר הישן נדרש המפעל ל-35 מ"ג בכבשנים, כעת נדרשים ל-50 מ"ג עד דצמבר 2022 ורק אז נדרשים ל-30 מ"ג. **האם ייתכן שעד כה היה המפעל בחריגה של אמוניה בשל אי יכולת לעמוד בערך הפליטה של 35 מ"ג?**

אם כן, הציבור מבקש לדעת את **פעילות האכיפה** שביצע המשרד לטובת עניין זה;

אם לא, מדוע ניתנה הקלה זו? אנו מבקשים לבטלה ולהשית על המפעל ערך מחמיר של 30 מ"ג מקסימום.

b. **דיגום תקופתי לכספית** - בהיתר הקודם נדרש דיגום כל 3 חודשים, ובטיוטא כעת נדרש אחת לשנה. **אנו דורשים לבטל הקלה זו**. מפעל נשר הינו המפעל המזוהם ביותר במדינה מבחינת כספית, והציג חריגות משמעותיות מערך הפליטה המותר בכבשני המפעל, ואיננו רואים כל סיבה ליתן הקלה בנוגע לכספית.

23. **סקר אפידמיולוגי** - מפעל נשר פועל מתחילת שנות ה-50. לאורך עשרות שנים פלט המפעל מזהמים בכמויות אדירות שהלכו וגדלו לאורך השנים. שנים רבות היה המפעל כמעט ולא מבוקר מבחינה סביבתית. כיום ידוע שמפעל נשר הינו המפעל בעל העלויות החיצוניות הגדולות ביותר במדינה. החומרים הנפלטים לאוויר שוקעים עם המשקעים לקרקע ומחלחלים יחד למאגרי המים המשמשים כמקור למי שתייה. אותם

מזהמים חודרים עם המשקעים לקרקע ולמזון שגדל באזור. על בסיס כל זאת ומשום שמעולם לא נערך באזור סקר אפידמיולוגי מקיף, **אנו מבקשים מהמשרד להגני"ס לממן עריכת סקר אפידמיולוגי באזור**, שייתן בסיס להבנתנו בנוגע להשפעת מפעל נשר על סביבתו.

סוף דבר

אין ספק שטיוטת היתר זה מכילה בתוכה תנאים נוספים שלא הופיעו בהיתר הקודם וניכר שהמשרד להגנת הסביבה השקיע משאבים רבים בהכנתו.

נבקש מהמשרד להמשיך ולפעול למען **שקיפות** פעילותו בעניין מפעל נשר ופרסום המידע המבוקש על-ידי הציבור כגון: פליטות, מצב ותוצאות שימועים, תוצאות ניסויים ועוד. המועצה רואה בשקיפות נתונים אלה אלמנט הכרחי בהמשך פעילות מפעל נשר.

מועצה אזורית גזר מוקירה את שיתוף הפעולה עם נציגי המשרד ומקווה שזה ימשך גם בשלב אכיפת תנאי ההיתר - הוא הוא השלב המכריע והמשפיע אשר באמצעותו ניתן לשפר את מצב איכות הסביבה באזור.

אנו מודות לכם על עבודתכם הנאמנה בשמירה על איכות האוויר והבריאות של תושבי הרשויות המקומיות הגובלות במפעל נשר, ומצפות להציג את האמור במסמך זה בדיון הציבורי לעניין הערות טיוטת היתר הפליטה.

בברכה,

רונית ויתקון ברקאי
יו"ר ועדת הגנת הסביבה

רותם ידלין
ראשת מועצה

מועצה אזורית גזר

העתק:

השרה תמר זנדברג, השרה להגנת הסביבה
גברת גלית כהן, מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה
מר גידי מזור, מנהל מחוז מרכז המשרד להגני"ס
מר גיא לסט ממונה היתרי פליטה, המשרד להגנת הסביבה
מר צור גליון, רא"ג איכות אוויר המשרד להגני"ס
מר יניר שמולביץ, מנהל יחידה סביבתית, מועצה אזורית גזר